

TN § 72   Tekniska nämndens mål 2024-2026

Ärendenummer: TN 2023/309

Paragraf föregående instans: TN AU § 58

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden godkänner föreslagna mål för vidare hantering i regionfullmäktige.

Sammanfattning

I juni 2022 beslutade regionfullmäktige att anta en ny styrmodell för koncernen Region Gotland. En styrmodell är politikens verktyg för att styra Region Gotlands verksamheter. Den nya styrmodellen har den regionala utvecklingsstrategin som utgångspunkt för en långsiktigt hållbar utveckling, för såväl platsen Gotland som för Region Gotland. Under hösten 2022 beslutades regionfullmäktiges prioriteringar, dessa prioriteringar pekar ut vad som är viktig för Region Gotland på kort sikt, under mandatperioden, för att skapa bästa möjliga livskvalitet för alla som bor och verkar på Gotland. Nu pågår ett arbete med att ta fram nämndspecifika mål samt koncerngemensamma mål.

Varje nämnd föreslår verksamhetsnära mål som är få till antalet. Målen tydliggör politiska prioriteringar och riktar sig främst till de vi är till för. Målen utgår från nämndens uppdrag, det vill säga syftet med verksamheten och ska följas upp och utvärderas årligen. Verksamheten ska i allra högsta grad kunna påverka måluppfyllelsen. Nämndens mål beslutas sedan i regionfullmäktige i juni 2023 och blir då regionfullmäktiges mål.

Målen arbetas fram i dialog mellan nämnd och förvaltning.

Tekniska nämnden har dels arbetat fram förslag till mål under en workshop i januari och dels fått en längre dragning med möjlighet till inspel under nämndens sammanträde i februari.

Tekniska nämnden föreslår tre mål, ett inom VA (vatten och avlopp), ett inom avfall och ett inom kollektivtrafik.

Målförslag: Minska mängden tidningar och förpackningar i hushållens restavfall med 25 kilo per hushåll under perioden 2024-2026.

Bakgrund och motivering: Idag slängs 125 kg restavfall (tidigare kallat övrigt brännbart) per person och år på Gotland. Plockanalysen från 2022 visar att av dessa 125 kg är nästan 34 kg tidningar och förpackningar som slängs i onödan. Att sortera vårt avfall rätt sparar pengar men är också en viktig hållbarhetsinsats. Tekniska nämnden vill att andelen tidningar och förpackningar som slängs i restavfallet ska minska med 25 kilo per person och hushåll; från 34 kilo till 9 kilo, under perioden 2024-2026. Bland annat ökade kommunikationsinsatser kan bidra till denna måluppfyllelse.

Nyckeltal och resultat: Måluppföljning görs genom årliga plockanalyser i augusti/september.

Målförslag: Minska vattenförbrukningen med 20 procent per person under perioden 2024-2026.

Bakgrund och motivering: På Gotland och i övriga Sverige gör vi i snitt av med cirka 140 liter vatten per person och dygn, siffran baseras på statistik från vattenmätare över hela Sverige. I Danmark och många andra länder i Europa är motsvarande siffra 100 liter. På Gotland behöver vi spara på vattnet för att det ska räcka till alla, idag och i framtiden. För att nå dessa mått och skapa en hållbar vattenanvändning samt kunna bidra till de globala klimatmålen i Agenda 2030 behöver vi genom samarbete och kommunikation minska vattenförbrukningen med 20 procent till år 2026.

Nyckeltal och resultat: För det allmänna vatten- och avlopp mäts minskningen för kategorierna hushåll (mantalsskrivna och säsonsboende), turistanläggningar, industrier och övrigt (småhandel, hamnar, lantbruk). Vi utgår utifrån hur Svenskt Vatten räknar och år noll är år 2022 (med bevattningsförbud). Uppföljning sker en gång per år.

Gällande turistanläggningar, industrier och övrigt kommer vi omräkna förbrukningen utifrån en schablonräkning till liter per person.

Hushåll – liter per person

Turistanläggningar – liter per person

Industrier – liter per person

Övrigt – liter per person

Målförslag: Öka kollektivtrafikens marknadsandel till 10 procent under perioden 2024-2026.

Bakgrund och motivering: Kollektivtrafikens marknadsandel i Sverige ligger fortfarande på en lägre nivå jämfört med innan pandemin. Från att ha legat på nära en tredjedel de senaste åren står nu kollektivtrafiken för 20 procent av resorna med motordrivna fordon. Gotland har landets lägsta marknadsandel, under pandemiåret 2021 låg marknadsandelen på 4 procent och under tillbakagångsåret 2022 på 7 procent.

Samtidigt är Gotland den region i Sverige där kunderna i högst grad anser att det är viktigt att de bidrar till en bättre miljö när de åker kollektivt. (Kollektivtrafikbarometerns årsrapport 2022). Målet under denna mandatperiod är att öka marknadsandelen till 10 procent. Målet överensstämmer med förslaget i kommande

Trafikförsörjningsprogram som senast 2033 vill ha en marknadsandel på 20 procent med ett delmål på 10 procent senast 2027. Att välja kollektivtrafiken istället för bilen är dessutom bra för miljön och klimatet och bidrar positivt till målet om 70 procent sänkta transportutsläpp på Gotland. Ett nytt stadsbusslinjenät, ett bättre utbud inom regionbusstrafiken (landsbygdsbuss) körtider, hållplatser, bytesmöjligheter tillsammans med ökad kommunikation och beteendepåverkande insatser, kan bidra till denna måluppfyllelse.

Nyckeltal och resultat: Uppföljning varje halvår på kollektivtrafikens marknadsandel. Målet följs upp med hjälp av Svensk Kollektivtrafiks kvalitets- och attitydundersökning *Kollektivtrafikbarometern*.

Bedömning

Förvaltningen bedömer att målförslagen är bra, de utgår från nämndens uppdrag, är mätbara och utgår från utmaningar som verksamheten har rådighet över.

Barn- och genusperspektiv – Föreslagna mål ligger i linje med den regionala utvecklingsstrategin "Vårt Gotland 2040" som syftar till bästa möjliga framtid för alla som bor och verkar på Gotland.

Landsbygdsperspektiv – Föreslagna mål gäller hela Gotland.

Ekonomisk konsekvensanalys – Föreslagna mål i detta skede har inte någon ekonomisk påverkan, däremot kan själva genomförandet av målen innebära kostnader.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av kvalitets- och verksamhetsutvecklare Lisa Tunegård, enhetschef Jyrki Vainio, avdelningscheferna Birger Björkman och Susanne Pettersson.

Yrkanden:

Wolfgang Brunner (MP) yrkar på följande mål:

Avfall

Målet för avfall, att minska mängden tidningar och förpackningar i restavfallet, menar vi är för smalt och för fokuserat på att minska regionens kostnader. Målet som sådant är inte fel men att det skulle vara politikens viktigaste mål på avfallsidan denna mandatperiod är en inställning vi inte delar. Miljöpartiet ser det som viktigare att ändra medborgarnas övergripande inställning till avfall och återvinning och det menar vi görs bäst genom att rusta upp återvinningscentralerna, göra det lätt att lämna avfall och se över taxan.

Förslag/yrkande på nytt mål för avfall:

Gotlands återvinningscentraler har nöjda besökare och en tillgänglighet som är bland de 25% bästa av Sveriges kommuner.

Vatten/VA

Det föreslagna målet att vattenförbrukningen skall minska med 20% till 2026 menar vi också är för smalt och även det syftar mest till att hålla nere kostnader (för investeringar). Vattenfrågan på Gotland är viktig ur många aspekter under vattnets cykliska förlopp och vi vill se ett större helhetsgrepp kring grundvattenfrågan än bara att minska vattenförbrukningen. I regionens miljöplan står *"Genomföra kommunala åtgärder i nationella åtgärdsprogram för grund-, yt-, och havsvatten. Anta mål och tillföra resurser, så att arbete med vatten och avloppsfrågor på Gotland är i nationell toppklass, för att skydda Östersjön och det känsliga grundvattnet på Gotland."* Vi menar att regionen behöver arbeta mer aktivt med bland annat våtmarksåterskapande åtgärder tillsammans med markägare,

förslagsvis genom att Teknikförvaltningen anställer en vatten/åtgärdssamordnare som kan hjälpa till att söka olika former av stöd.

Mot den bakgrunden föreslår/yrkar vi på följande mål för vatten till 2026:

Tekniska nämnden & regionen bidrar aktivt till att minst två våtmarker återskapas årligen på ön.

Fastighet

Efter det senaste årets extrema höjning av energipriserna och med hänsyn till klimatet så är det viktigt att säkerställa att regionen och teknikförvaltningen använder energin i så effektivt som möjligt. Den energiplan som togs fram 2014 (Energiplan 2020) behöver därför uppdateras för att ta nästa steg i effektiviseringsarbetet.

Som mål för det arbetet föreslår/yrkar vi på följande mål:

Energiförbrukningen i regionens fastighetsbestånd har minskat med 15% per kvm till 2026 (basår 2022).

Ordförande Mariette Nicander (M) ställer proposition på arbetsutskottets förslag och Wolfgang Brunners (MP) yrkande och finner att arbetsutskottets förslag vinner bifall.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden godkänner föreslagna mål för vidare hantering i regionfullmäktige.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknikförvaltningen 2023-03-01

Bilagor

Skickas till

Regionstyrelsen ref RS 2023/351